

За издавача *Драгослав Јоковић*, уредник *Божича Видановић*,
технички уредник *Гордана Крстић*

Тираж: 2.000 примерака

Штампа: Штампарија „Бакар“ Бор

ПРЕДГОВОР	XI
---------------------	----

УВОД: ПОЈАМ МЕТОДОЛОГИЈЕ ПРАВА

<i>Одсек I: Назив и карактер методологије права</i>	3
1. Назив	3
2. Појам методологије	4
3. Методологија као мета-сазнајна дисциплина	5
4. Методологија права као мета-сазнајна дисциплина	6
<i>Одсек II: Предмет методологије права</i>	8
1. Појам предмета методологије права	8
2. Појам метода	9
3. Претходна знања као метод (теоријски метод)	12
4. Предмет и метод	13
5. Општи и посебни методи	15
6. Дијалектички метод као општи метод	16
7. Историјскоматеријалистички метод као општи метод	20
8. Посебност правних метода	22
<i>Одсек III: Методологија права</i>	25
1. Појам и врсте метода методологије права	25
2. Примена реалних метода за сазнање правних метода	26
3. Примена реалних метода за оцењивање правних метода	26
<i>Одсек IV: Однос методологије права према другим дисциплинама и њен историјски развој</i>	29
1. Однос методологије права према другим дисциплинама	29
2. Развој и стање методологије права	30

I ДЕО: МЕТОДИ САЗНАЊА ПРАВА

УВОД: ПОЈАМ И ВРСТЕ МЕТОДА САЗНАЊА ПРАВА	37
1. Појам метода сазнања права	37
2. Врсте метода сазнања права	38
3. Однос филозофије и науке	39
4. Вредност филозофије	42
5. Историјски развој метода сазнања права	44

ОДЕЉАК I: ФИЛОЗОФСКИ МЕТОДИ САЗНАЊА ПРАВА	46
1. Појам филозофије	46
2. Предмет филозофије	48
3. Појам филозофије права	50
4. Гране филозофије права	52
5. Филозофски методи	53
6. Врсте филозофских метода	54
а) Методи чијом употребом добијени искази се доказују	56
1°. Проширење искуствених исказа на надискуство	56
2°. Апериористички метод	58
3°. Aksiоматски метод	59
4°. Дедукција из апериорних и аксиоматских ставова	59
б) Методи чијом употребом добијени искази се не доказују	60
1°. Интуиција	60
2°. Надахнуће	61
3°. Откровење	62
4°. Аксиолошки метод	63
в) О месту логичког метода	63

ОДЕЉАК II: НАУЧНИ МЕТОДИ САЗНАЊА ПРАВА	66
<i>Увод: Појам и врсте научних метода сазнања права</i>	66
1. Појам науке	66
2. Врсте наука	67
3. Научни методи сазнања	68
4. Природна права	69
5. Самостални и несамостални научни методи сазнања права	72

<i>Одсек I: Самостални научни методи сазнања права</i>	73
<i>Пододсек I: Реални методи</i>	73
1. Реалне појаве	73
2. Реални методи	74
3. Право као реална појава	75
4. Материјални методи и право	76
а) Материјалне појаве	76
б) Методи сазнања материјалних појава	76
в) Материјалне појаве и право	77
5. Психолошки методи и право	78
а) Психичке појаве	78
б) Психолошки методи	79
в) Психичке појаве и право	80
6. Социолошки метод и право	82
а) Место примене социолошког метода у праву	83
б) Друштвене појаве	83
в) Социолошки метод	83
г) Право као друштвена појава	84
д) Социологистичко схватање права	86
е) Примена социолошког метода у праву	90
е) Предмет социолошког посматрања права	90
ж) Методи социолошког посматрања права	92
з) Методи социолошког објашњења права	94
1°. Уопште	94
2°. Историјскоматеријалистички метод	95
и) Вредност социолошког метода	97
7. Проблем политиколошког метода	99

<i>Пододсек II: Идеални методи</i>	100
1. Идеалне појаве	100
2. Идеални методи	103
3. Право као идеална појава	104
4. Догматички метод (метод тумачења права)	107
а) Значење и тумачење	107
б) Метод тумачења	108
в) Метод тумачења у праву	109
1°. Назив метода тумачења	109
2°. Предмет догматичког метода	110
3°. Појам догматичког метода	111
4°. Задатак догматичког метода	112
5°. Главна гледишта о правом значењу правне норме	113
6°. Право значење правне норме	116
7°. Језичко тумачење	118
8°. Социолошки метод у тумачењу	120
9°. Утврђивање правог значења	124
10°. Претпоставка о савршености творца права	125
11°. Тумачење и правне празнине	126
г) Вредност догматичког метода	127
5. Нормативни метод	134
а) Нормативне творевине	134
б) Нормативан метод	134
в) Право као нормативна творевина	135
г) Нормативан правни метод	135
1°. Појам нормативног правног метода	135
2°. Предмет примене нормативног метода	136
3°. Логичко-нормативан метод	137
4°. Формалнонормативан метод	137
5°. Материјалнонормативан метод	139
аа) Издавање правних појмова	139
бб) Стварање правног система	141
вв) Утврђивање веза између правних појмова	144
а) Вредност нормативног метода	146
<i>Одсек II: Несамостални научни методи сазнања права</i>	150
1. Историјскоправни метод	150
2. Упоредноправни метод	152

II ДЕО: ТЕХНИЧКИ МЕТОДИ ПРАВА

УВОД: ПОЈАМ ПРАВНЕ ТЕХНИКЕ	157
1. Појам технике	157
2. Наука и техника	158
3. Технички методи	158
4. Правна техника	159
а) Историјски поглед	159
б) Појам правне технике	160
в) Општа правна техника и посебне правне технике	161
5. Задаци правне технике	161
6. Однос правне науке и правне технике	162
7. Технички правни методи	164
8. Врсте техничких правних метода	165

ОДЕЉАК I: МЕТОДИ СТВАРАЊА ПРАВА	166
Увод: Појам и врсте метода стварања права	166
1. Појам метода стварања права	166
2. Врсте метода стварања права	167
Одсек I: Спонтано стварање права — обичајно право	168
Одсек II: Свесно-планско стварање права	170
Пододсек I: Општи поступак свесно-планског стварања права	170
1. Појам општег поступка	170
2. Одредивање циља права	171
3. Утврђивање узрочне везе између циља права и права	175
4. Експериментални метод	177
5. Одредивање главне садржине права	178
6. Логички метод одређивања садржине права	179
7. Формулисање права	180
8. Методи упознавања народа с правом	182
Пододсек II: Посебни методи свесно-планског стварања права	183
Увод: Појам и врсте посебних метода свесно-планског стварања права	183
Поглавље I: Стварање права појединачним нормама	184
1. У неразвијеном друштву	184
2. У развијеном друштву	185
Поглавље II: Стварање права општим нормама	187
Глава I: Стварање права општим нормама у облику појединачних	187
1. Правна пракса	187
2. Правни прецедент	189
Глава II: Стварање права непосредно општим нормама	190
1. Обичајно право	190
2. Законодавство — кодификација	191
а) Појам кодификације	191
б) Значај закона	192
в) Поступак кодификације	194
г) Методи кодификације	195
а) Стручњачка израда — израда уз знатно учешће нестручњака	197
б) Методи да се закони учине разумљивијим народу	199
е) Подробно регулисање — регулисање уз слободу субјекта	200
Одсек III: Правни облик	201
1. Претварање обичне стварности у правну стварност	201
2. Правни облик	203
а) Појам правног облика	203
3. Елементи правног облика	205
а) Правни појмови	205
1°. Уопште	205
2°. Правне конструкције	213
3°. Правна начела	215
б) Правни језик	216
в) Правни односи	218
г) Правне радње	218
1°. Уопште	218
2°. Облик правних радњи	219
ОДЕЉАК II: МЕТОДИ ПРИМЕНЕ ПРАВА	221
Увод: Појам примене права и њених метода	221

1. Појам примене права	221
2. Појам метода примене права	223
Одсек I: Методи примене опште норме на конкретан случај	223
1. Уопште	223
2. Утврђивање опште норме	226
3. Методи утврђивања опште норме	227
а) Класични методи	228
б) Кибернетички методи	228
4. Тумачење опште норме	230
5. Утврђивање чињеница	230
6. Докази	232
7. Правне претпоставке и фикције	232
8. Правни силогизам	233
9. Појединачна норма као примена опште норме	234
Одсек II: Остваривање норме понашањем субјекта	234
1. Уопште	234
2. Примена санкције принудом	235